

I-III/2021

Тархаасан: 2021 оны 4 дүгээр сарын 14

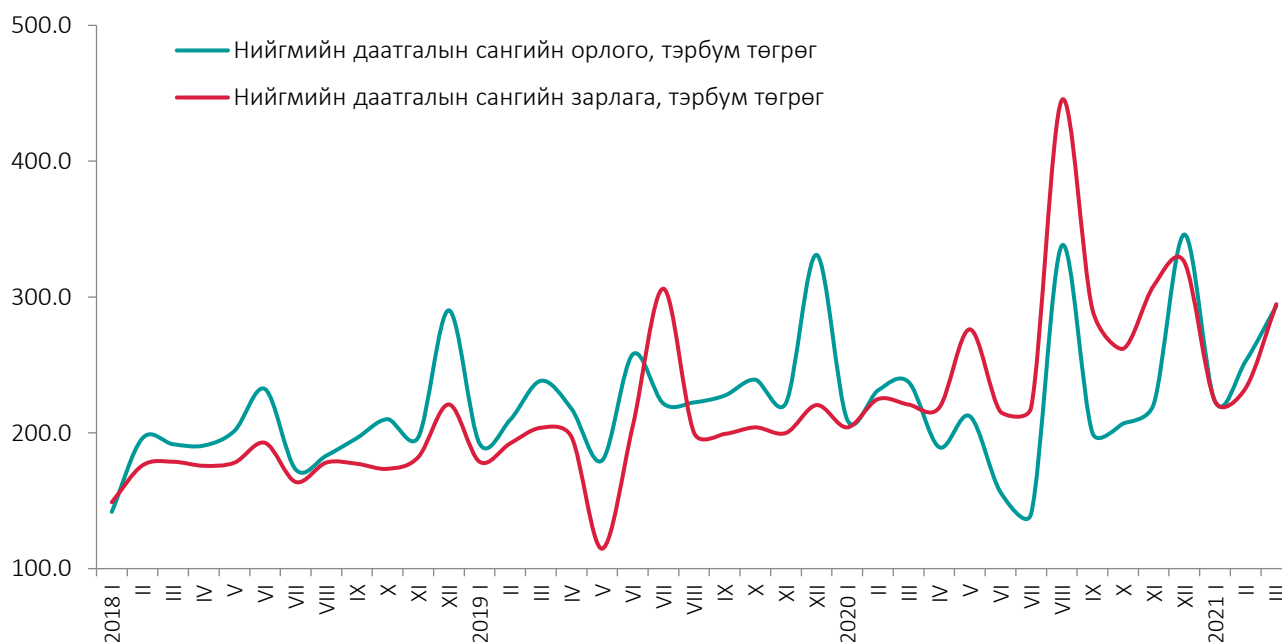

Нийгмийн даатгалын сангийн орлого өмнөх оны мөн үеэс 13.4 хувиар, зарлага 15.6 хувиар өслөө.

Нийгмийн даатгалын ерөнхий газрын мэдээллээр нийгмийн даатгалын сангийн орлого 2021 оны эхний улиралд 769.4 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 91.2 (13.4%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна. Нийгмийн даатгалын сангийн орлого өмнөх оны мөн үеэс 91.2 тэрбум төгрөгөөр өсөхөд тэтгэврийн даатгалын сангийн орлого 70.7 (13.9%) тэрбум төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлжээ.

Мөн 2021 оны 3 дугаар сард нийгмийн даатгалын сангийн орлого 293.4 тэрбум төгрөг, зарлага 294.7 тэрбум төгрөг болж, өмнөх сараас орлого 40.6 (16.1%) тэрбум төгрөгөөр, зарлага 61.8 (26.5%) тэрбум төгрөгөөр өссөн байна.

Зураг 1. Нийгмийн даатгалын сангийн орлого, зарлага, сараар

Нийгмийн даатгалын сангийн зарлага 2021 оны эхний улиралд 750.8 тэрбум төгрөг болж, өмнөх оны мөн үеэс 101.1 (15.6%) тэрбум төгрөгөөр өсөхөд тэтгэврийн даатгалын сангийн зарлага 47.7 (9.2%) тэрбум төгрөгөөр, ҮОМШӨ-ний даатгалын сангийн зарлага 42.1 (6.1 дахин) тэрбум төгрөгөөр өссөн нь голлон нөлөөлөв.

Ажилгүйдлийн даатгалын сангаас 2021 оны эхний улиралд 6 938 хүнд 13.6 тэрбум төгрөг олгосон нь өмнөх оны мөн үетэй харьцуулахад тэтгэмж авагчид 1 670 (31.7%) хүнээр нэмэгдэж, олгосон тэтгэмжийн хэмжээ 659.0 (5.1%) сая төгрөгөөр өссөн байна.

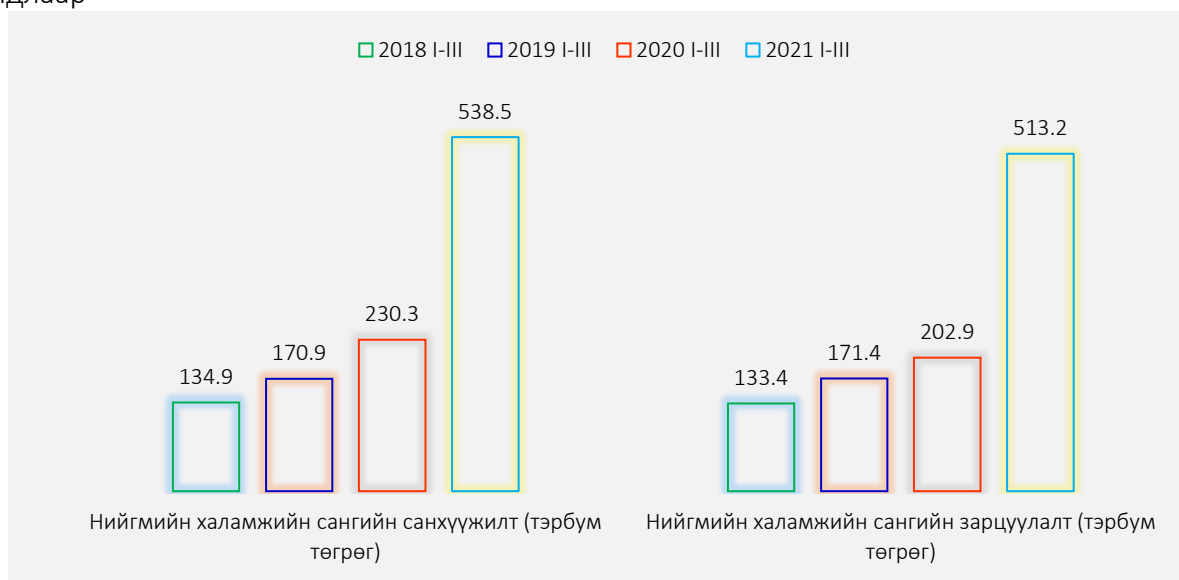
Нийгмийн даатгалын сангаас 2021 оны эхний улиралд 453.8 мянган хүн тэтгэвэр авсны 75.9 хувь нь өндөр насны тэтгэвэр авагчид, 15.5 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэдийн тэтгэвэр авагчид, 8.6 хувь нь бусад (тэжээгчээ алдсаны болон цэргийн тэтгэвэр) тэтгэвэр авагчид байна.

Зураг 2. Нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр авагчид, төрлөөр, 2021 оны эхний улиралд

Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газрын мэдээллээр нийгмийн халамжийн сангийн санхүүжилт 2021 оны эхний улиралд 538.5 тэрбум төгрөг болж өмнөх оны мөн үеэс 308.1 (2.3 дахин) тэрбум төгрөгөөр, зарцуулалт 310.2 (2.5 дахин) тэрбум төгрөгөөр өсжээ.

Зураг 3. Нийгмийн халамжийн сангийн санхүүжилт, зарцуулалт, жил бүрийн эхний улирлын байдлаар

Нийгмийн халамжийн сангаас 2021 оны эхний улиралд 2.2 (давхардсан тоогоор) сая хүнд 512.6 тэрбум төгрөгийн тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламж, үйлчилгээ, хөнгөлөлт олгосон нь өмнөх оны мөн үеэс нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдагчид 134.4 (6.5%) мянгаар, үйлчилгээнд олгосон тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламж, үйлчилгээ, хөнгөлөлтийн хэмжээ 310.7 (2.5 дахин) тэрбум төгрөгөөр нэмэгджээ.

Монгол Улсын Засгийн газраас иргэдийн амьжиргааг дэмжих чиглэлээр нийгмийн халамжийн сангаас олгож буй халамжийн тэтгэвэр болон байнгын асаргаа шаардлагатай 16 хүртэлх насны хүүхдийн амьжиргааг дэмжих мөнгөн тэтгэмжийн хэмжээг нэмэгдүүлж 288.0 мянган төгрөг, хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийн 100.0 мянган төгрөг, хүнс тэжээлийн дэмжлэг шаардлагатай хүүхдэд 16.0 мянган төгрөг, насанд хүрэгчдэд 32.0 мянган төгрөгийг тус тус олгохоор шийдвэрлэсэн юм.

Нийгмийн халамжийн үйлчилгээнд хамрагдагчид, тэдгээрт олгосон тэтгэвэр, тэтгэмж, тусламж, үйлчилгээ, хөнгөлөлтийн хэмжээ өмнөх оны мөн үеэс нэмэгдэхэд “Хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж” авсан 0-18 хүртэлх насны хүүхдийн тоо 82.8 (7.4%) мянгаар, олгосон тэтгэмжийн хэмжээ 294.2 тэрбум (5.4 дахин) төгрөгөөр нэмэгдсэн нь голлон нөлөөлжээ.

Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт 2021 оны эхний улиралд 54.0 мянган хүн хамрагдсан нь өмнөх оны мөн үеэс 364 (0.7%) хүнээр, олгосон тэтгэврийн хэмжээ 16.5 (56.2%) тэрбум төгрөгөөр нэмэгдсэн байна. Нийгмийн халамжийн тэтгэвэрт хамрагдсан иргэдийн 66.8 хувь нь хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэн, 26.5 хувь нь тэжээгч нь нас барсан 18 хүртэлх насны хүүхэд, 6.5 хувь нь ахмад настан, 0.2 хувь нь 16 насанд хүрсэн одой иргэн байна.

Нийгмийн халамжийн тэтгэмжид 2021 оны эхний улиралд 82.5 мянган хүн хамрагдсаны 66.1 хувь нь асаргааны тэтгэмжид, 33.9 хувь нь онцгой тохиолдлын болон амьжиргааг дэмжих мөнгөн тэтгэмжид хамрагдсан иргэд байна. Нийгмийн халамжийн тэтгэмжид 2021 оны эхний улиралд 24.5 тэрбум төгрөг олгосон нь өмнөх оны мөн үеэс 4.6 (23.1%) тэрбум төгрөгөөр нэмэгджээ.

18 хүртэлх насны 1.2 сая хүүхдэд 360.7 тэрбум төгрөгийн хүүхдийн мөнгөн тэтгэмжийг 2021 оны эхний улиралд олгожээ.

Хүснэгт 1. Нийгмийн халамжийн үйл ажиллагаанд хамрагдагчид, төрлөөр

Үзүүлэлт	2018 I-III	2019 I-III	2020 I-III	2021 I-III	$\frac{2021 \text{ I-III}}{2020 \text{ I-III}}$	%
Бүгд	1 521 325	1 867 956	2 079 355	2 213 789	106.5	
Нийгмийн халамжийн тэтгэвэр, тэтгэмж, үйлчилгээ	408 765	376 827	373 976	370 281	99.0	
Тэтгэвэр	53 175	52 812	53 606	53 970	100.7	
Тэтгэмж	89 209	72 152	80 152	82 469	102.9	
Үйлчилгээ (халамжийн, хөгжлийн)	266 381	251 863	240 218	233 842	97.3	
Эхийн алдар одонгийн мөнгөн урамшуулал	200 270	205 923	211 469	228 216	107.9	
Хүүхдийн мөнгөн тэтгэмж	679 666	911 035	1 113 047	1 195 816	107.4	
Ахмад настанд үзүүлэх тусламж, хөнгөлөлт	52 326	39 138	37 382	64 161	171.6	
Алдар цолтон ахмад настанд үзүүлсэн нэмэгдэл, хөнгөлөлт	2 979	2 294	2 388	60	2.5	
Хөгжлийн бэрхшээлтэй иргэнд үзүүлсэн тусламж, хөнгөлөлт	11 723	7 111	8 063	6 209	77.0	
Эх, олон хүүхэдтэй өрх толгойлсон эх, эцгийн тэтгэмж	44 692	198 053	197 719	205 540	104.0	
Насны хишиг	120 904	127 227	134 945	143 113	106.1	
Цаатан иргэний тэтгэмж	-	348	366	393	107.4	

Ойлголт, тодорхойлолт:

Нийгмийн даатгал нь иргэн, төр, аж ахуйн нэгж, байгууллагаас зохих журмын дагуу шимтгэл төлж, нийгмийн даатгалын санг бүрдүүлэн, даатгуулагч иргэн өндөр наслах, хөгжлийн бэрхшээлтэй буюу хөдөлмөрийн чадваргүй болох, өвчлөх, ажилгүй болох үед өөрт нь, тэрчлэн нас барахад түүний асрамжид байсан хүмүүст хууль тогтоомжид заасан тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр олгох зориулалттай нийгэм, эдийн засгийн арга хэмжээ юм.

Нийгмийн даатгалын сан гэж ажил олгогч, даатгуулагчийн хөдөлмөрийн хөлс, түүнтэй адилтгах орлогоос тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр, үйлчилгээнд зарцуулах, нийгмийн даатгалын үйл ажиллагааны зардлыг нөхөх зорилгоор төлсөн шимтгэлийн орлого, бусад эх үүсвэрээс бүрдүүлсэн мөнгөн хөрөнгийг хэлнэ.

Даатгуулагч гэдэг нь хууль болон гэрээний үндсэн дээр нийгмийн даатгалын санд шимтгэл төлж даатгуулсан, нийгмийн даатгалын сангаас тэтгэвэр, тэтгэмж, төлбөр авах эрх бүхий этгээдийг хэлнэ.

Тэтгэвэр гэж даатгуулагчийг өндөр наслахад насан туршид нь, хөдөлмөрийн чадвараа алдсан бол хөдөлмөрийн чадвар нь сэргээгдэх хүртэл, эсхүл өндөр насны тэтгэвэр авах насанд хүртэл, нас барахад нь түүний асрамжид байсан гэр бүлийн хөдөлмөрийн чадваргүй гишүүнд нийгмийн даатгалын сангаас сар бүр олгох мөнгөн олговор юм.

Тэтгэмж нь хөдөлмөрийн чадвараа түр хугацаагаар алдах, жирэмсний, амаржсаны чөлөө эдлэх, ажилгүй болох тохиолдолд даатгуулагч өөрт нь, даатгуулагч нас барах тохиолдолд гэр бүлд нь хууль заасан болзол, нөхцөлийн дагуу нийгмийн даатгалын сангаас тодорхой хугацаанд буюу нэг удаа олгох мөнгөн олговор байна.

Эрүүл мэндийн доройтолтой, гэр бүлийн халамж, асрамж дутагдалтай, бие даан, эсхүл бусдын тусламжгүйгээр хэвийн амьдрах боломжгүй, өвөрмөц хэрэгцээ бүхий иргэн, нийгмийн халамжийн дэмжлэг, туслалцаа зайлшгүй шаардлагатай өрхийн гишүүн-иргэнд наад захын хэрэгцээг нь хангах зорилгоор улсаас тэтгэвэр, тэтгэмж олгох, тусгайлсан үйлчилгээ үзүүлэх үйл ажиллагааг **нийгмийн халамж** гэнэ.

Эх үүсвэр: Нийгмийн даатгалын ерөнхий газар
Хөдөлмөр, халамжийн үйлчилгээний ерөнхий газар

Мэдээлэл авах линк:

<http://www.nso.mn/>
<http://www.1212.mn/>

Дараагийн мэдээ тархаах хуваарь: 2021 оны 5 дугаар сарын 15

*Хүн ам, нийгмийн статистикийн газрын
дарга А.Амарбал
Утас: (976-51)-264805*

*Хүн ам, нийгмийн статистикийн газрын
статистикч С.Дарьмаа
Утас: (976-51)-263966*

